

ЗДРАВНАТА СИСТЕМА НА БЪЛГАРИЯ

ПРЕЗ КОЛАПСА НА НЕОЛИБЕРАЛНИТЕ РЕФОРМИ ДО НЕИЗБЕЖНИЯ ЗАВОЙ КЪМ СОЦИАЛНАТА ДЪРЖАВА

Д-р Мими ВИТКОВА

Здравната система преди "демократичните реформи" имаше своите недостатъци, но имаше и сериозни предимства, основно от които беше нейният дълбоко социален характер.

С предприетата здравна реформа не се положиха усилия да се съхрани позитивното от българското здравеопазване и да се опре на историческия опит и традиции. Този подход не позволи да се анализират предприеманите промени в здравните системи на развитите страни в настоящия етап. Така беше пропуснат историческия шанс да надградим и развием системата.

Какви са причините за незадоволителните резултати.

Всяка здравна реформа, за да бъде успешна преследва няколко основни цели:

- осигуряване на гражданите по-добри възможности за избор на качествени здравни услуги;
- по-ефективно управление на все по-ограничените в глобален план здравни ресурси;
- по-справедливо възнаграждение на здравните специалисти в зависимост от реалния принос на всеки за подобряване на здравните показатели на населението.

Основната причина за неуспехите по пътя на реформиране на здравната ни система е подмяната на целите със средствата на реформата.

Политиците на прехода бяха пленени от атрактивни средства като смяна на модела на финансиране от данъчен с осигурителен, свободен пазар, свободен избор на лекар, договаряне на обем и цени на здравните услуги, реструктуриране. Тези средства водеха до постигане на единствената цел - разграждане на съществуващата система за здравеопазване, вместо нейното развитие и адаптиране към новите обществени и икономически реалности. Всичко това бе възможно да се случи поради липса на всякакви експертни и научни доказателства за необхо-

димите реформи в здравната система преди тяхното начало и на ефективна система за публичен контрол върху хода и резултатите. Българското общество днес заявява открито своята оценка за резултатите от реформите в здравния сектор - недоволни са гражданите, недоволни са и голяма част от медицинските специалисти.

Подменените цели на реформата доведоха до фетишизиране на смяната на модела на финансиране с осигурителен и възложиха на него автоматично решаване на всички проблеми на системата и на общественото здраве. Самата смяна на модела на финансиране завари и обществото и здравната система еднакво неподготвени. Едните очакваха да получат много повече и по-качествени здравни грижи, а получиха по-малко, силно бюрократизирани и на по-ниско професионално ниво. Лекарите виждаха в новия финансов механизъм панацея за решаване на финансовите проблеми на здравеопазването и на самите тях. Поради това те очакваха готови рецепти и не търсеха възможности за организационни решения на повечето от съществуващите в здравеопазването проблеми, които самите те могат да решат.

На стр. 2

Паметник на съветския войник в Трептов-парк - Берлин

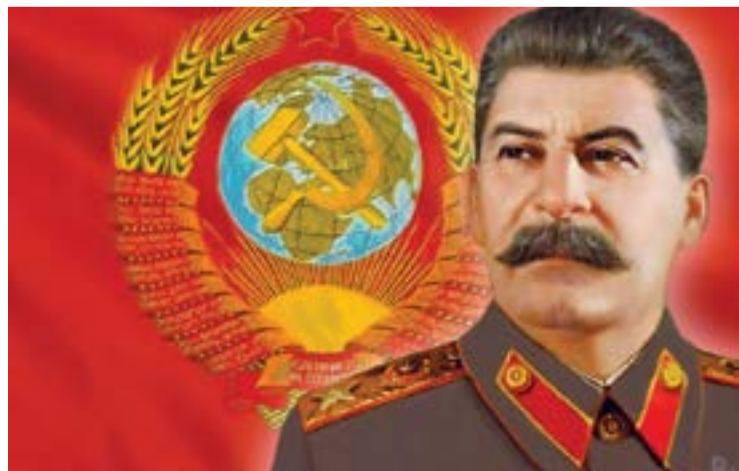
75 ГОДИНИ ОТ ВЕЛИКАТА ПОБЕДА

ВЪРХОВНИЯТ ГЛАВНОКОМАНДВАЩ

ИСТИНА, ОТ КОЯТО РУСОФОБИТЕ СЕ ИЗНЕРВЯТ

Евгени ГИНДЕВ

Може би най-недоволни в дните на 75-годишнината от великата Победа биха били всички, на които ужасно им се иска неговото име да не бъде споменавано. Но в историята няма армия без върховен главнокомандващ. Особено, когато тя е по-

бедоносна. И когато е съкрушила най-невероятната военна машина на света Вермахта. И това още повече извисява името и славата на Йосиф Весарионович Сталин.

Като личност и като дела Сталин е очевидно феноменът на 20-и век. Вече 60 години около неговото име продължават и нарастват философските и исторически спорове, правят се опити да се принизява и дори да се отрича приноса му за победата на съветските на-

роди във Великата отечествена война. Противопоставянето "загрява" и напрежението понякога е до степен, че ако дуелите бяха разрешени щеше да се лее и кръв. Всичко това доказва, че искаме или не искаме, харесваме ли го или не до там, Сталин е жив, Сталин е сред нас. Сталин е в свещения окоп на живота, сражаващ се срещу смъртта, срещу неправдата и винаги в името, и за народа.

На стр. 2

ISSN 1310-8492

Скъпи сънародници,
На днешния светъл християнски празник – Гергьовден, отбелязваме Деня на храбростта и празника на Българската армия. С единството на меч, дух и слово, България устояваше на бурите и се възвръщаше неведнъж през своята многовековна история. И в най-тежки времена, българският войник винаги е бил последната и самоотвержена преграда в защита на Отечеството.

Преминала през безчет изпитания, извоювала блякави победи, изградила легендарни пълководци, Българската армия посвети поколения в родолюбие и всеотдайност и се утвърди като символ на държавност и доблест.

Живеем във все по-неспокоен свят, в който сигурността и суверенитетът ще чертаят бъдещето на нацията. След десетилетия на експерименти, съкращения и недоимък, Българската армия по пътя дългоочаквания път на модернизация. По този път обаче няма място за угодни сделки и сметки за политическо оцеляване. Придобиването на съвременно въоръжение е крайно необходимо, но то трябва да става при рационални и ясни критерии и процедури и единен подход към видовете Въоръжени сили. Затова решенията за националната ни сигурност не бива да се оставят единствено в ръцете на политиците. Модер-

Приветствие на президента и върховен главнокомандващ на Въоръжените сили Румен Радев по случай Деня на храбростта и празника на Българската армия – 6 май

низацията е скъп, сложен и всеобхватен процес, но в същината му стои преди всичко човекът – неговата професионална подготовка, кариерно развитие и социален статус. Съвременните отбранителни способности са немислими без войниците, сержантите и офицерите, носещи завета за обединена, силна и благодеяща България.

Уважаеми военнослужещи, Благодаря ви, че независимо от предизвикателствата, продължавате да отстоява-

СЪС СЕБЕОТРИЦАНИЕ И ПРЕДАНОСТ КЪМ РОДИНАТА

доказала, че когато тази спойка е силна, силна е и страната ни.

Този 6 май е различен. Днес няма да има парад и гражданите няма да видят своята армия на площада и в небето. Но нашите военнослужещи и днес са на бойния си пост и ще демонстрират своите умения. Нека бъдат уверени, че нашата признателност към тяхната рискована дейност и високоотговорната мисия е искрена и непреходна. Нека не забравяме, че 6 май е и празник на храбростта, която всеки българин носи дълбоко в сърцето си като скъп завет от горди и непокорни предци. Нека не забравяме, че сме в дълг пред онези, които влизаша безстрашно в бой за България и загиваха с едничката утеха, че отдават живота си за свободата и достойното бъдеще на своя народ. Уважаенето към героите изисква не само почит към тяхната памет, а следване на завещания морален пример в нашето ежедневие.

Успешно поколение и достоен живот не се постигат с насаждане на страх и примирение. Силна и модерна държава не се гради с апатия, а

със смелост и дръзновение. Затова нека днес почетем всекидневната храброст на достойния българин – този, който изрича истината, който е непримирим към несправедливостта и произвола.

Скъпи млади българи, На днешния празник се обръщам към вас, защото вие сте призваните да направите решителни крачки и да събъдете идеала за достойна и модерна България. Вие ще трябва да побеждавате там, където днес не успяваме. Каквито и препятствия да срещнете, бъдете дръзки и не се предавайте. Помнете, че във вашите вени тече кръвта на поколения храбри българи. Не забравяйте, че бъдещето принадлежи на смелите, а не на уплашени-

те.

Скъпи сънародници, Поздравявам ви със светлия християнски празник и ви желая здраве, мир и благополучие. Нека всяко изпитание, през което преминаваме заедно, ни прави по-човечни, по-силни и по-сплотени. Бъдещето на България зависи от нашата мъдрост, но и от нашата дързост и задружни усилия.

Честит Ден на храбростта!

Петко ПЕТКОВ

На 1-ви май, Международният ден на труда и работническата солидарност, който в България е и Ден за възпоменание на героите от Априлската епопея от 1876 г., министърът на здравеопазването Кирил Ананиев промени за трети път собствената си заповед. Той отмени задължителното носене на маски на открити публични места, оставяйки задължението да се носят маски в закрити помещения и особено в хранителните магазини. Така ще е до второ нареждане, сиреч до „втория актъл“ на премиера Бойко Борисов. Да видим сега какво ще направят „приятелите“ Борис, Ангела, Себастиан, Конте, Педро, Виктор и Доналд, които като слаби ученици копираха челиния български опит.

Разхлабането на противоепидемичните ограничения засега на посещение на градските паркове и близките до градовете планини. А така също и правилата за пребиваване в кварталните градинки, междублоковите пространства и детските площадки. Парковата „слободия“

Председателят на Националния оперативен щаб генерал-професор д-р Мутафчийски довери, че лично той е поискал да се промени режимът на осведомяване на населението относно борбата с коронавируса и аргументира разхлабането на режима с това, че вече сме се били изкачили на платото. Т.е., броят на ново установените случаи на заразяване с коронавирус е приблизително постоянен – по 50 души на денонощие. Сещаме се обаче, че пак той обяви носенето на маски от здрави хора за не нужно и пораждателно лъжливо усещане за сигурност. И, че като единствен обективен показател за успеха или провала на борбата с коронавируса изтъкна броя на труповете, които нямало как да се скриеят. Докато броят на доказани случаи на заразяване зависи от броя на лабораториите и направените тестове. Имайки предвид, че през последните дни у нас умираха по 2-3 души на денонощие, включително и 2 лекари, трябва да приемем, че по отношение на смъртността от коронавируса още катерим баира. На 2 май сутринта секретарят на щаба обяви, че заразени-

МС. Очевидно „материалът“ вече не се плаши от коронавируса, щом срещу 1 май 40 000 автомобила потеглиха от София за провинцията и „само“ 7000 души с пропуски в декларациите бяха върнати обратно от КПШ-тата на изходите на столицата. Със или без брифинги – все тая! На Борисов също не му е интересно да изнася моноспектакли пред „мисирки“ и „дръжки на микрофони“ от „диванната армия“, поради което се върна към любимата си тема за магистралното строителство. Обаче жегнат от твърдението на „един опозиционен лидер“, че премиерът е разтурил щаба, на 3 май Борисов отново „изгря“ на екраните, придружен от министъра на здравеопазването Ананиев и началника на щаба Мутафчийски. Участниците в сутрешното представление споделиха, че на 2 май сутринта са дискутирали разхлабането на мерките, докато пресаташето на МС Арнаутова твърдеше, че брифингите се отменят, понеже плашелия народ. Борисов уточни, че брифинг ще има само веднъж седмично, а Законът за извънредното положение ще бъде заменен с поправки в други закони. И вече ще има „извънредно санитарно положение“.

Председателят на Националния оперативен щаб генерал-професор д-р Мутафчийски довери, че лично той е поискал да се промени режимът на осведомяване на населението относно борбата с коронавируса и аргументира разхлабането на режима с това, че вече сме се били изкачили на платото. Т.е., броят на ново установените случаи на заразяване с коронавирус е приблизително постоянен – по 50 души на денонощие. Сещаме се обаче, че пак той обяви носенето на маски от здрави хора за не нужно и пораждателно лъжливо усещане за сигурност. И, че като единствен обективен показател за успеха или провала на борбата с коронавируса изтъкна броя на труповете, които нямало как да се скриеят. Докато броят на доказани случаи на заразяване зависи от броя на лабораториите и направените тестове. Имайки предвид, че през последните дни у нас умираха по 2-3 души на денонощие, включително и 2 лекари, трябва да приемем, че по отношение на смъртността от коронавируса още катерим баира. На 2 май сутринта секретарят на щаба обяви, че заразени-

МАСКИТЕ ПАДНАХА!

„Първият признак за свършването на пандемията в Русия ще бъде появата на маски във всички аптеки.“
 (MK.RU./01.05.2020)

те са нараснали с 3% и са достигнали цифрата 1588 души, а излекуваните от коронавирус са 287 или 18% от заразените. На 3 май сутринта броят на потвърдените случаи на коронавирус у нас беше достигнал цифрата 1611, а този на починалите

Страна	Доказано заразени	Починали	Излекувани
Общо в света	3401394	239615	1083816
САЩ	1095304	63871	155737
Испания	239639	24543	137984
Италия	205463	27967	75945
Франция	167178	24376	49476
Германия	163009	6623	123000
Турция	120204	3174	48886
Русия	106498	1073	11619
Иран	94640	6028	75103
Китай	82874	4633	77642
Португалия	25045	989	1519
Швеция	21092	2586	1005
Ирландия	20612	1232	13386
Мексико	19224	1859	11423
Австрия	15452	584	12907
Япония	14088	430	2460
Беларус	14027	89	2386
Полша	12877	644	3236
Румъния	12240	723	4017
Украйна	10406	261	1236
Сърбия	9009	179	1343
Чехия	7689	237	3314
Молдова	3897	116	1182
Казахстан	3551	25	866
Унгария	2863	323	609
Гърция	2591	140	1374
Хърватия	2076	69	1348
Узбекистан	2046	9	1133
Азербайджан	1804	24	1325
Босна и Херцеговина	1757	69	727
Естония	1689	52	249
България	1541	66	276
Северна Македония	1465	77	738
Словения	1390	91	263
Словакия	1396	23	524
Литва	1385	45	589
Латвия	870	16	348
Кипър	850	15	296
Албания	723	31	470
Черна гора	322	7	219

72. А на Гергьовден сутринта секретарят на щаба Димо Димов съобщил, че само за едно денонощие са били потвърдени нови 69 случая на заразяване с коронавирус, от които 9 медици. С което общият брой на заразените е достигнал 1758, а този на починалите е станал 81. Докато с ново излекуваните 18 човека броят на излекуваните от COVID-19 е станал 360

души. На седмичния брифинг на щаба на 7 май сутринта генерал Мутафчийски обяви, че за едно денонощие са били установени нови 53 заразени, с което общият брой на доказаните случаи на коронавирус е станал 1852. Починалите са се увеличили с 2, достигайки 84 души, или 4,6% от заразените, а излекуваните са станали 384, нараствайки с 24 души. Къде е платото? За сравнение, в грани-

Така или иначе, епидемията свали маските на управляващите у нас, преди те да отменят задължителното маскиране на гражданите на открити публични места. Оказа се, че никой на този свят не ги брой за пионери и отличници на борбата с коронавируса, поради простата причина, че се оказаха неподготвени за мащаба на епидемията. Нямаше нито достатъчно защитни облекла и маски, нито достатъчно инфекциозни отделения, медици, легла, респиратори, тестове и лаборатории. При един по-силен прилив на зарази с коронавирус, системата на здравеопазване можеше да рухне. Да не говорим за сценария, описан от Бойко Борисов, според който след три месеца може да ни удари пет пъти по-страшна вирусна вълна. Няма как нашите управници да са станали пример за подражание на Европа и света. Вече не им вярват и в собствената им страна, противно на уверенията на техните „трисъдружни“ социолози, политолози, пиари и медийни „дръжки на микрофони“ от щедро хранената с държавни рекламни поръчки „диванна армия“. Поради растящото недоверие и негодувание от хаотичните действия на управляващите ПЕРБ (Граждани и патриоти за европейско развитие на България), всяко тяхно решение напред ще бъде подлагано на критика. И то не само от парламентарната опозиция, но и от улицата. В това число и липсата на каквито и да било планове и визии за излизане от икономическата криза и за икономическо възстановяване на страната. Протестният палатков катун пред Президентството е жалък опит да се прехвърли вината от болната на здравата глава и за пореден път да се отклони общественото внимание от аматьорството на изпълнителната власт. Из социалните мрежи вече върви анекдотът: „След като ни свалиха маските, отвориха парковете и отмениха брифингите, скоро и на работа ще ни върнат!“

На стр. 10

ЗДРАВНАТА СИСТЕМА НА БЪЛГАРИЯ

От стр. 3

Що за солидарна система и за солидарно общество сме, когато допускаме всичко това.

Болничната медицинска помощ е в най-сложна ситуация. Свободната стопанска инициатива в болничното строителство доведе до излизане на броя болници и болнични легла. През 2001 г. в страната е имало 149 болници; през 2016 г. техният брой е 365. По брой на болнични легла 713 на 100 000 население сме над средните показатели за страните от ЕС - 521 на 100 000. Тревожни са регионалните диспропорции в разпределението на болничните легла. По данни на НСИ, при средно за страната 713 легла/100 000 население, над този показател са Враца - 790 легла; Габрово - 820 легла; Кюстендил - 820 легла; Ловеч - 800 легла; Пазарджик - 840; Пловдив - 920; Смолян - 930; Ст. Загора - 840; София-град на този фон е само със 740 легла. Региони като Видин са

с 410; Добрич - 410; Перник - 380; Разград - 480; Силистра - 440; Хасково - 470; Ямбол - 360. Болничната помощ нормативно е достъпна за всички задължително здравноосигурени лица. Ограничения в достъпа до болнична помощ за редица случаи произтичат от това, че съответната болница е изчерпала лимита си и че НЗОК не покрива разходите за медицински изделия. Всяка болница прави своя интерпретация на този запис и всеки лекар определя вида, цената дори фирмата доставчик на въпросните изделия. Този порочен начин на снабдяване в болниците, освен че затруднява болните, крие в себе си високо ниво на скрита корупция, особено като се има предвид, че никой не знае цената на тези медицински изделия в страната. Заплащането на медицинските изделия от пациента при ценовия хаос се представя като негов избор. Липсата на регламент относно вида медицински изделия и тяхната цена, които НЗОК не

заплаща при болнично лечение, е въпрос на политическа безхаберия и на многобройни лобистки интереси. Как може пациент, на когото му предстои операция,

Какво разбира болният човек от това? Нали трябва да се направи най-доброто, което не е и най-скъпо за обществото? Изборът го прави лекарят. Именно това е монополът на лекаря над неговия пациент и това е най-големият грях – да се експлоатира този монопол. И ние сме допуснали никой в България да не знае дори каква е цената на тези медицински изделия. Тя не е публично достъпна. И срещаме един и същи продукт да се продава на всякакви цени, или в бедна България да струва 1000 лева, в богата Германия да струва 60 лева. Какъв е проблемът на държавата да накара производителите да регистрират произ-

водствената цена на медицинските изделия? Тогава ще има някаква разумна надценка, но ще знаем, колко е. Защо не се решава този проблем – защото сме бедни или защото сме безчувствени и безхаберни? Не заплаща обществената система, заплаща за тези изделия пациентът, поради което политиците не се възмущават, че той много често не може да заплати за спасяване на собствения си живот или този на детето си.

Въведеният от тринатна коалиция „избор на екип“, а от правителството на ГЕРБ и на сестра и санитар, от правото на пациента се превърна в негово задължение. Изборът на екип може да служи единствено като система за вътрешна оценка в ЛЗ на натовареността на всеки лекар при формиране на индивидуалното му трудово възнаграждение, за което не трябва да заплаща пациента, а този критерий трябва да бъде елемент от единна методика за формиране на тру-

Следва

СКРАП, ДАЛАВЕРИ И КОРОНАВИРУС

да е същият. От тези фалшиви новини „простолуцието“ така се обърка, че не знае на кой господ да се кланя, защото помни народът наш и този исторически урок „Покорна главица, сабя не сече“. Обаче, сече не сече, успокоеителното в нашия отвратителен делник е, че всички сме заедно, в купа - бедни и богати, умни и глупави, социално самоизолирани и уплашени, прилежни и непослушни, с маски и без маски, всички мучим като добитък. Само няколко души имат право да носят маските си като лигавичета под брадата, за да се чува ясно, когато ни говорят. Аз пък си мисля, че ко-

7 юни 1990 г., бул. „Цариградско шосе“

ронавирусът свърши и нещо полезно - възстанови равенството между хората, защото както е известно от Библията, пред смъртта всички сме равни. Затова бедни и богати, леви и десни, -фили и -фоби, скимтят заключени по домовете си, в очакване на хладилника-камион с чувалите, както ни осведомиха управляващите. Струва ми се, че не е чак толкова страшно. От векове подобни земетръси водят до горещи и студени войни и разрушения. Този път, обаче казват, че няма да се харчи барут, за да се намали човешката популация върху земното кълбо, а ще се използва хитрост, такава хитрост, която може да измисли само човек с много пари и с безпощадно хладен ум. Вижда се, че вместо с бомби ще се воюва не само с ви-

руси и ваксини, но и с чипове, и с антени на 5G мрежата по покривите на сградите, пръснати из цялата страна. А ние, уж социално изолирани, уж заключени и предпазени от въздействието на фалшивите новини, не можем да се успокоеим, въпреки че от телевизионните екрани денонощно ни пълнят главите с разум, около нас тече „правилната“ информация, която се блъска в ушите ни като придошла река от скъсана стена на язовир. Уплашени слушаме внимателно брифингите, дишаме тежко от страх непознат от друг път. Обаче загрижените за нас не ни оставят на произ-

привърженик на магическата роля на свободния пазар и неолиберализма? Народът пита и за други подобни хора, но те са доста повече и няма как да изпишем имената им в тази статия. Сигурни сме обаче, че са си заслужили място в историята като „стратегична прехода“, подвели някога гръб пред Ран-Ът. Някои от време навреме, подпитат какво стана със справедливостта, та ми напомнят как някога моят „любимец“ Венци Димитров, яхнал синята вълна на победата, казваше, че тоталитаристите не разпределяли благата правилно, а те, седи-сарите, като дойдат на власт,

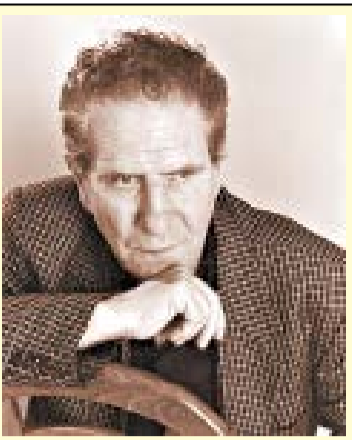

Проф. Орлин ЗАГОРОВ

щели да внесат справедливост в живота. Впрочем, скоро разбрахме, че този проблем, все още висящ във въздуха, самият „господ бог“, го е възлюжил на Гешев и няма защо да го повдигаме.

Но да оставим миналото настрана и големите детрове на големите хора от големите държави, и да наблюдаваме отстрана какви номера разиграват те на манежа на световния глобален цирк, и как ще ни засегне тяхното салтомортале на живот и смърт. Въпреки голямата мъгла, която се стели над планета от самолетите, които обеззаразяват световно пространство, пак се вижда как остарелият вече англосаксонски глобализъм бавно слиза от върха, а ние трябва да прегуадам какво се качва нагоре на неговото място. В гугъл пространството се носи мъгла, че щели да

Помните ли преди много години какво ни говориха на митинга на Орлов мост новите предводители към светлото бъдеще? Говореха гръмка и възторжено: „По-малко държава, повече демокрация“. Стане ли тази работа - пей сърце, веднага забогатяваме като западниците, ще се возим в скъпи коли, ще имаме големи къщи, ще ходим до Малдивите, ще ядем банани до насита... И се получи. Пристигна едноокият Ран-Ът и тайно предначерта пътя на бедните, към богатствата на „Пилиграмния град Божий“. Но оригиналното копие на този „филм“ е прожектирано още в далечните предхристиянски времена - 401 г. Когато готите плячкосали Рим, приписали бедствието и непочтеността си на древните богове. В нашия случай - на Маркс и Ленин.

Петър АНГЕЛОВ

Пристигна Ран-Ът в България и много тесен кръг казал, досущ като св. Августин*, че българското население трябва да се съкрати до четири милиона; описал какво очаква грешниците; предупредил да не се оплакват от страданията, което им престои, защото то било необходим начин да си платят мястото сред богоизбраните в „Пилиграмния град Божий“. Тогавашните български предводители се съгласили. И се започнало разплащането - завод след завод; казарма след казарма; самолети, танкове - на резачката; овошци и зеленчукови градини, хиляди крави, свине, овце и всякакъв друг добитък - всичко вкупом, се хвърля на кладата на жертвоприношението. Из цялата държава замирисало на сълзи, жива плът и... демокрация. Изпълнителите на жертвоприношението били възнаградени щедро за всеотдайния им труд. Само за една нощ те станали много, много богати. Оттогава, та и до днес, същите продължават все повече и повече да богатееят - от скрап, комисионни, обществени поръчки и други „добри дела“, които народът нарича далавери. Сатанинските им сметки платиха тези, които останаха на улицата без работа и първи потеглиха към пилиграмния Божий град, защото там с нетърпение, по-богатите и по-мързеливите, очаквали да пристигнат по-скоро слугите им. Онези, другите, които тогава облякоха лъскавите си костюми, се отправиха към Палма де Майорка, за да се наслаждават на красотата на живота.

Тъкмо свикнахме със „свободата и справедливостта“ кой накъдето му видят очите да бяга и свободно да се движи в шенгенското пространство; тъкмо повярвахме, че сме се „сродили“

с богатите; тъкмо прежалихме загубата на българския домат, овчето сирене, мешената скара и на какво ли още не нашенско; тъкмо се наситихме от изобилието на банани и портокали, и други екзотични плодове; навозихме се на мерцедеси и хонди, и ето - пристигнаха икономическата криза, коронавироят, пандемията, а след тях, казват, идвало новото време, при което светът нямало да е същият.

Впрочем, затова се заговори много по-рано. Още по времето на второто пилешко, овче и свинско заклонение, заради „птичи, свински и овчи грип“, се зашущука, че икономическата криза била неизбежна. А сега, след нахълтането на коронавироята, тази неизбежност сякаш да е така драматична, сякаш светът преминава през пожарите на Трета световна война. Точно така се и получи. Този невидим пожар с космическа скорост прекоси държави и континенти, и за първи път стигна безпрепятствено до „недосегаемата“ Америка, където жертвите са повече от тези на Китай, Русия и Европа.

Който чете дебели книги знае, че всяка империя е искала да бъде вечна и въпреки мерака на св. Августин за вечното време и вечната власт, всички, до една, са рухвали в кръв и пожарища, а масрафа от този стар „филм“, както добре се знае, са го плащали безименните в божките списъци на св. Петър, а не в мечтите на св. Августин. Днешните политолози и стратегии говорят денонощно за тази задаваща се криза и рещесия, но не казват защо финансовият балон се е спукал, когато има толкова богати и пребогати хора по света, а и в България. Не казват и защо животът утре няма

* Св. Августин (354-430) е написал съчинение за Божия град, с което обяснява на християните, станали жертва на плячкосване, да не се оплакват от страданията, защото то било за назиждане и начин да си платят мястото сред богоизбраните в „Пилиграмния град Божий“. Главното, което искал да постигне с теорията си за вечното време и вечния Бог е било, че рухването на Римската империя и последвалят я период на хаос и безредие, да водят прегрътнатите от потърпевшите. - б.а.

ЖИВОТЪТ В САМОИЗОЛАЦИЯ И БЕЗОТГОВОРНАТА СВОБОДА

Да владееш себе си дотолкова, че да уважаваши другите, както самия себе си, и да се отнасяш с тях така, както би желал да се отнасят с теб, ето кое може да се нарече учение за човеколюбие.

Конфуций (551-479 пр.н.е.)

нието на планетата Земя. Хора, загубили човешкия си образ, и без нужното обществено възпитание, се стремят да провокират органите за контрол и гаранация за спазване на общовалидните мерки и ограничения, ставайки причина за

говорност, възниква преди около четири хиляди години във Вавилон. Перикъл провъзгласява редица идеи, с които предупреждава, че свободата, към която се стремим, не ни дава право на беззаконие и безотговорност. Това са пър-

вичното отношение към общите интереси. Твърде често дори и най-малкото ограничение, което общественят разум се опитва да наложи на индивида в интерес на общността, свикналият да живее само за себе си и за сметка на другите, обявява това за диктатура и тоталитаризъм.

За това патологично възприемане на живота има единствен източник наречен „алго-

разпрострението на силно заразно заболяване - жертвите от него са стотици хиляди в световен мащаб. При това техните аргументи са ограничаваната им „свобода“, свеждана до примитивни увлечения и порочни навици, с които застрашават здравето и живота на хиляди хора, в това число и на близките си. Парадоксално е, че определени кръгове с болни политически амбиции се обявяват в тяхна защита - против най-ценния майчин дар - живота.

Беспорно тези кръгове и техните слуги, са чужди на истината, че идеята за свободата на човека и свързаната с нея от-

вите ярки послания, които призовават човека да се издигне до мисълта, че като член на определена общност той носи отговорност за съдбата на установените от нея ценности, правила и норми на поведение, задължителни за всички. Това е и най-важната и съществена разлика между дивака и хомосапиенса.

В съвременния свят се наблюдава странен парадокс. За него предупреждават много древни мъдрци. Те напомнят, че идеята за свободата на човека и свързаната с нея от-

Прави впечатление обстоятелството, че в Декларацията за правата на човека и гражданата от 1789 г., един от първите доктринарни документи, създаден в духа на либерализма, равноправието е обявено за основополагаща ценност, но отговорността е оставена в сянка. Това отваря пътя към нарастваща безотговорност на отделни индивиди спрямо ценности и правила с общочовешко значение. С времето либерализмът издига в култ неразумния хедонизъм и примитивния утилитаризъм, морала на всепозволеността и безнаказаността, нихили-

ритъм на алчността“. С това започва и свършва тяхната морална философия „вземай от живота колкото можеш, сега“, без оглед на бъдещите последици. Ръководен от този императив, индивидът смята, че не бива да бъде ограничаван да получава колкото се може повече и то сега, на всяка цена и с всички средства, без съзнание за последиците от това за другите и идните поколения. Този начин на жизнена реализация не само е егоистичен и потребителски, но циничен и дивашки.

На стр. 8

СКРАП, ДАЛАВЕРИ И КОРОНАВИРУС

възникнат нови икономически центрове, ново преразпределение на света между великите сили. А ние, като не сме се смъкнали на дъното на ЕС, накъде ще ни разпределят и кой ще ни пожелае за приятел - комшията зад нас или брата пред нас, или пък онзи, отгоре над нас? Ще видим. Някои викат дошло е времето да мислим за себе си, да се преобрием поне колко живи българи сме останали - верни като пранги на краката и не

знаем на изборите с колко процента ще ни излъжат.

Дошло е време затова, дошло и време за онова, но сега държавниците са заети с рещаването на важния проблем как да ходим по улиците, как да сядаме в кафенетата, с маски или без маски, на какво разстояние мъжът да е отдалечен от жената, люлемият от любимата - все важни въпроси, които този проклет вирус ни се закачи като пранги на краката и не

се знае дали някой милостив човек, в някой хубав ден, ще ни освободи от тях.

Вчера един наивен сиромохомил по никое време попита какво ли правят заключени онези, които не си мият ръцете, а се хранят от кофите за смет и събират скрап по сметищата - немити и не къпанни? Друг пък, вижте му акъла, пита какво ли правят онези, които „снят го обяд и после задават тпи въпроси“. В края на краищата, както и да я

въртим и сучем, откъдето и да я погледнем, работата е много разбъркана, а за да се понареди малко поне, трябвало да има умни хора с много акъл - „калинки“ вече не трябвали. Ама откъде днес хора с много акъл, бе, джанъм? Тези, които имат акъл - заминаха за Силициевата долина. Така е, но дочувам как „някой“ апострофира от ефира на десетина телевизии, „ей, тулупи, затваряйте си устите прости, има такъв човек, има а-а-а, нека да ви е яг!“

Той залага на краткосрочни интереси. В случая историята се сблъсква с един широко разпространен парадокс, който намира израз в истината, че през последните два века анархистичната разюзданост на гървичния инстинкт намира поощрение в всички средства, именно в лицето на формиращия се пазарен капитализъм.

Двойните стандарти, които представителите на либерализма неотклонно прилагат в своята практическа дейност, най-ярко се проявяват в отношението им към действията, застрашаващи реалните измерения на идеята за права и свободи на човека. Доказателство за това са въоръжените акции в редица страни, прикрити зад тази идея и ценности като демокрация, социална справедливост и право на свободен избор, за да им наложат безпрепятствено колониален режим. Всичко това завършва с насилствено сваляне на държавни глави и демократично избрани правителства, с физическо ликвидиране на лидерите им и разрушаване на историческото и културното наследство с многовековна давност. Пред лицето на тези престъпни действия „апостолите“ на либералната доктрина навсякъде стават съучастници в агресивни кампании. Крайната им цел е облагодетелстване чрез разграбване на сътворените от поколенията материални и духовни блага. Историята недвусмислено потвърждава, че винаги и навсякъде те са готови да се съюзят с всеки, който гарантира участие в

разграбването на заварените национални богатства в окупирани чужди територии, в съюз с послушни слуги, в лицето на местната олигархия.

Заслужава да си припомним, че Н. Макиавели (1469-1527) пише, че с думата „свобода“ много се е спекулирало. Тя се употребява навсякъде за обозначаване на едно същностно, но пределно мъгляво понятие. А Жан-Жак Русо (1712-1778) сякаш го допълва, посочвайки, че „Богатите“ предлагат на „бедните“ да се институира държавната власт, чиято цел е постигане на граждански мир и да се заздрави спокойствието в обществото, но с цената на загуба на свободата за мнозинството от хората“.

Духовност, свобода и отговорност, са трите основни опори, трите екзистенционални императиви на човешкото битие. А елементарна истина е, че човек, оскъден на принудително безделие поради безработица, не е свободен; човек, чийто живот, имот и чест не са гарантирани със сигурност, не е свободен; човек, лишен от

възможността да се лекува поради липса на пари, не е свободен; човек, който е лишен от възможността да даде на децата си образование, не е свободен. Ето защо здравомисленият човек е принуден да задава законния въпрос: „Какво от това, че ми говорите за човешки права и свободи, след като вече съм престанал да бъда човек!“

Още през 30-те години на ХХ век австрийският автор Йозеф Лео Зайферт отбелязва, че „Съв зараждането на капиталистическия търговски дух, който вече познавал само права, но не и задължения, работниците и селяните все пак добили политически „свободи“ и „равенство“ след дълги и изтощителни борби – но заедно с това и свободата да умрат от глад“.

(Зайферт, Й. Л. „Световните революционери (от Богомил през Хус до Ленин)“. С., 1994, 158-159).

Във всеобщата Декларация за

магогия е за сегашното апокалиптично състояние на Земята да се обвиняват народите от изостаналите ѝ краища за това,

че се размножават по-бързо от своите господари.

Резултатът е задълбочаващото се неравенство между бедни и богати, което хвърля 75-80% от човечеството в борба за оцеляване, докато другата малка част живее в изобилие и разотчителство. Според данни на ООН в света има над 1 млрд. гладуващи хора и един милиард милиардери, съсредоточили в ръцете си 80% от световното богатство.

Проява на цинизъм е милиони жертви на ненаситна алчност на шепа милиардери да бъдат затворени в гета като „излишни същества“, а зоните на благоденствие да

бъдат оградени с високи „защитни“ стени, издигнати с парите на същите жертви. Ожесточаващата се конкуренция и ненаситната алчност на малка част от човечеството подкопават неговите основи. Но т.нар. защитници на правата и свободите на човека подминават това с предателско мълчание.

Те упорито премълчават и историческата истина, че реалното решаване на това противоречие е възможно в онова общество, което се управлява в името на общото благополучие, осигурявайки на всеки разумна равнопоставеност, сигурност, ред и дух на съзидание.

И победителите, и победените във Втората световна война обещаваха, че в бъдещия свят няма да се повтарят грешките на историята, тъй като хората ще престанат да живеят в страх, насилие и не-

доимък. Студената война погълща милиарди щатски долара, повече отколкото струва Втората световна война. Десетилетия оттогава до днес човечеството живее в още по-голяма несигурност, нестабилност и недоимък за милиарди хора. Ценностите и условията, присъщи на културата на сигурността, бързо отстъпват място на мъгляви културни параметри и на спонтанни реакции пред опасността от нарастване на несигурността.

В съвременната либерална интерпретация на човешките права се премълчава идеята на Джон Лок, че „никой не трябва да застрашава живота, здравето, свободата и собствеността на другия“. Това изискване означава, че трябва на всеки да се даде естественото право върху неговия живот, свободомислие, чест и собственост, въпреки че към всеки се пре-

дълбочаване между бедността и богатството. От анализа на наличната система (матрица) за мониторинг на основните човешки права става очевидно, че въпреки шумното и демонстративно позоваване на идеята за правата и свободите на личността, в много държави (в това число и в държавите, самообявили се за гарантни на демокрацията в света) грубо и масово се нарушават елементарните права и свободи на личността. Това се отнася от правото на достоен живот и неприкосновеност на личния живот до правото на труд, правото на образование и спокойни старини. Двойно обедняват не става два пъти по-свободен.

Преди всичко проявите на всепопозволеност и безнаказаност са привилегия на управляващото малцинство и щедро финансираните от него лумпениати и ренегати - привърженици на висшия ешелон на управлението, начело със самозабравил се едноличен властелин. Така се задълбочава един процес, крайният резултат от който е засилване властта на безотговорната свобода на управляващия елит чрез постоянно профанизиране на правата на всички останали граждани.

Днес вече е ясно, че тези набедени „демократи“ се оказват отдавна внедрени в престъпните структури на организираната престъпност.

Така че нарастващата престъпност сред тези подкупен електорат, е следствие от причини, произтичащи от корупцията и организираната престъпност, чиито корени трябва да се търсят в порочността на управлението, узурпирано от корумпирана олигархия.

В заключение се налага да се подчертае необходимостта от постигане на национален консенсус относно „изкореняването на наглостта“ сред една или друга група от населението не чрез търсене на „външни подстрекатели“ и „генетична увреденост“ на тази част от нацията, а чрез радикална смяна на системата, която подхранва и поощрява разрастването на тази кървяща рана, чрез установяване на устойчиви принципи за равнопоставеност на всички граждани за равен достъп до индустриалните плодове на демокрацията, която е несъвместима с приватизираните права и безотговорната свобода, въздигнати в ранг на „европейски ценности“ през последните три десетилетия.

дълбочаване между бедността и богатството. От анализа на наличната система (матрица) за мониторинг на основните човешки права става очевидно, че въпреки шумното и демонстративно позоваване на идеята за правата и свободите на личността, в много държави (в това число и в държавите, самообявили се за гарантни на демокрацията в света) грубо и масово се нарушават елементарните права и свободи на личността. Това се отнася от правото на достоен живот и неприкосновеност на личния живот до правото на труд, правото на образование и спокойни старини. Двойно обедняват не става два пъти по-свободен.

Преди всичко проявите на всепопозволеност и безнаказаност са привилегия на управляващото малцинство и щедро финансираните от него лумпениати и ренегати - привърженици на висшия ешелон на управлението, начело със самозабравил се едноличен властелин. Така се задълбочава един процес, крайният резултат от който е засилване властта на безотговорната свобода на управляващия елит чрез постоянно профанизиране на правата на всички останали граждани.

Днес вече е ясно, че тези набедени „демократи“ се оказват отдавна внедрени в престъпните структури на организираната престъпност.

Така че нарастващата престъпност сред тези подкупен електорат, е следствие от причини, произтичащи от корупцията и организираната престъпност, чиито корени трябва да се търсят в порочността на управлението, узурпирано от корумпирана олигархия.

В заключение се налага да се подчертае необходимостта от постигане на национален консенсус относно „изкореняването на наглостта“ сред една или друга група от населението не чрез търсене на „външни подстрекатели“ и „генетична увреденост“ на тази част от нацията, а чрез радикална смяна на системата, която подхранва и поощрява разрастването на тази кървяща рана, чрез установяване на устойчиви принципи за равнопоставеност на всички граждани за равен достъп до индустриалните плодове на демокрацията, която е несъвместима с приватизираните права и безотговорната свобода, въздигнати в ранг на „европейски ценности“ през последните три десетилетия.

Днес вече тя не се възприема като възможност да се върне свободата на бедните, а като трайна и безвъзвратна тенденция на постоянно за-

Панко АНЧЕВ

Продължение от брой 18

Процесите протичат на пазара. А той също функционира по обективни правила и закони. Полученият тук капитал, който постоянно расте и се натрупва, в един момент придобива собствена душа, ум, сили и воля, излиза от „командно дишане“ и започва да функционира самостоятелно, без да отчита волята на тези, които формално го притежават и би следвало да разполагат с него по свое усмотрение.

Това става особено категорично и видимо към края на XIX и в началото на XX век, когато капитализмът преминава в своя висш и последен стадий, наречен от В. И. Ленин „империализъм“. Ленин описва и анализира този стадий в своята знаменитата книга „Империализмът като висш стадий на капитализма“ (1917). Преходът на капитализма в империализма наложи преустройството на цялата буржоазно-капиталистическа система. Капиталът се нуждаеше от нови условия, в които да нараства и активно и плодотворно да работи. И той ускори рязко развитието на технологиите като съкрати времето за тяхното въвеждане в сферата на производството. Намален бе отрязъкът от време от началото на производството през получаване на готовата продукция до реализацията на пазара и възвръщането на вложените средства и получаването на принадлежната стойност. Необходимо бе парите и стоките да се движат много бързо и свободно из целия свят. Като засилиха своята роля само в сферата на производството, капиталовложението и потреблението, банките, т.е. финансовият капитал,

успешно навлязоха и в политическия сектор. И се включиха в управлението на света.

Капиталът е продукт на модерната, т.е. на буржоазната епоха. Буржоазията и капиталът са двете ѝ най-важни същности; те определят характера и на социално-икономическата и политическата система. Нито буржоазията може да съществува без капитала, нито капиталът би бил възможен без буржоазията. Духът на капитализма произлиза от капитала и се възплъщава в

САТАНИНСКИЯТ ДУХ НА КАПИТАЛА

буржоазията като господстваща класа. За да могат и буржоазията, и капиталът да извършат своята историческа мисия на преобразователи на света, е необходим нов тип държава, коренно различна от тази, която аристокрацията преди тях бе създавала. Това е най-

на воля, а здраво обвързва с възетата си света и го поставя в пълно подчинение от волята на капитала. А той създава такива зависимости, от които никой не е в състояние да се изплъзне и да ги преодолее. Защото е власт, която не търпи волности и не-

Религията на новоезичествомо е неолиберализмът.

Идеологията е религията на днешния ден, макар неолибералите постоянно да говорят за деидеологизация. Но без идеология е невъзможно съществуването на обществото, тъй като тя е подреждане на ценностите и представя своите обяснения на света като истини за всичко и за всички, които я споделят. Тя обединява и представя аргументи, за да получи човек основанието да се осъзнае като творец на историята, както и да възприеме света в определена цялост и светлина, да го разбира, обяснява и да участва в делата му. Идеологията свързва подобно религията, но не чрез бог, а чрез вяра в човешката воля, способност и власт. Затова е и силно подвластна на сатаната и обикновено превежда на човешки език неговата зла воля.

Неолиберализмът е последната идеология, чрез която говори сатаната. Гласът му тук е най-силен, омайващ и поразяващ с покварата си. Защото неолиберализмът уж проповядва свобода и свобода-

които биха предизвикали раздразнения, съмнения или подозрения.

Тя се осъществява чрез хора, но те самите са във властта на капитала и дори нямат своя воля. Властта на капитала е вседъща! Тя е овладяла душата на човека, но и живота в неговата органична и неорганична същност, природата. Да не говорим за политиката, икономиката, обществените отношения и представя своите обяснения на света като истини за всичко и за всички, които я споделят. Тя обединява и представя аргументи, за да получи човек основанието да се осъзнае като творец на историята, както и да възприеме света в определена цялост и светлина, да го разбира, обяснява и да участва в делата му. Идеологията свързва подобно религията, но не чрез бог, а чрез вяра в човешката воля, способност и власт. Затова е и силно подвластна на сатаната и обикновено превежда на човешки език неговата зла воля.

Ако нещо не е наред, то е заради ерешките на хората, а не на капитала и системата.

В духа на тази идеология е натрупването на огромна литература, разказваща за зловещата роля на разни „световно правителства“, „световни конспирации“, „клубове“, „центрове“, „институти“, които не само разработват планове и проекти за преврати, войни, политически убийства, за-

разявания, но и успешно ги осъществяват чрез поставени от тях държавници и военни, шпиони и наемни убийци. Като четеш тези книги, те обзема ужас. И се питаш истинна ли е това или фантастичен разказ за невероятни неща. Истина е, разбира се! Дори не цялата. Но почти всички книги са писани пак по поръчка и са специално финансирани или с нарочно предоставяне на фактологията на авторите им, за да се отклони вниманието от този, който е възхновителят. За да не се накърни неговата сатанинска същност и се разбере истината за неговата всевластна роля. Затова никой автор не отива отвъд фактите, за да не би да стигне до цялата истина. По-добре е част от нея да се представя все едно е цялата, за да са по-лесни и по-вече манипулациите с човешкото съзнание.

Днес капиталът е отнел свободната воля на цялото човечество. Той такава мощ е придобил, че като на шега внушава, определя, насочва, управлява човешката воля – от личния живот на отделния човек до поведението на държавите, народите и обществата. Никой не е годин да се съпротивлява и оспорва решенията и желанията му. Той е и в живата, и в неживата материя, обсебил е умовете и душите на хората, подчинил е безприкословно държавните и международните органи и организации.

Капиталът се е превърнал в някакво мистично същество, в левитан (дракон; морско чудовище с формата на ламя, понякога откъдето е свързано със Сатаната – бел.ред.) на неолибералната епоха, излязъл от морското дъно, за да покори и овладее отново света.

Познанието ни за днешния свят не може да бъде върно, точно и пълно, ако не отчитаме новото проявление на капитала, неговата могъща сила и парализираща власт над обществото и отделната личност. Можем да изваждаме на показ всякакви факти и явления, които здравият разум не е в състояние да проумее и приеме; да се стъписваме пред нечовешки жестокости, титанични съблъзци, коварни замисли и необясними на пръв поглед събития и явления. Можем най-сетне да използваме правото си на свобода на словото и да избличаваме политическите решения на различните държавници и да искаме тяхната оставка, да ги заклеймяваме като врагове на човека, но ако не видим в дъното на всичко това пипалата на капитала, нищо няма да сме познали и разобличили.

На стр. 10

ВАЖЕН СВИДЕТЕЛ НА ИСТОРИЧЕСКАТА ПРАВДА

През годините като главен редактор съм получавал хиляди писма. Писали са ми различни хора. Някои от писмата са носели пощенското клеймо на далечни земи и държави: Боливия, Франция, Аржентина, Швеция, Русия, Израел, САЩ, Македония, която сега би следвало вече да се изписва като Република Северна Македония.

По-късно електронната поща някак си безцеремонно промени начина на общуване. Непроменено остана само възлението от всяко писмо и чувството за удовлетворение, че гласът на „Зора“ не е глас в пустиня.

Особено са ме радвали писмата, които дописват темата, които способстват да бъдат фокусирани образът на времето и истината, за факти, хора и събития, тъй често изкривявани и подменяни днес. Днешното писмо до редакцията намирам за особено важно

и необходимо за каузата на правдата. Не само защото е написано от такъв знаменит подател като проф. Жени Захариева - великата междуконтинентална гордост на България в музикалното изкуство; от изящния глъкувател на магическия свят на музиката; от пианистката с неподражаем прочит на великите, вечните и безсмъртни творби на Брамс, Шуберт и Шуман, на Чайковски, Вивалди и Бетовен. И ако се облягам на световната слава на проф. Жени Захариева, която е немислимо да изразя в няколко изречения, то е защото свидетелствата на човек като нея са съкрушаващи със своята автентичност, а тя „...на клеветата

строшава зъбът“.

Приносът на писмото на проф. Захариева е в уточняването на два важни детайла в новата българска история: истината за прекратяването на бомбардировките в София и България като цяло, след 1 март 1943 г. и доуточняването на думите на Йосиф Весарионович Сталин при закупуването на 350 военни самолета за българските въздушни сили, цитирани в краткия очерк, както тя го нарича, „Крило до крило, сърце до сърце“ поместен в миналия брой № 18 на „Нова Зора“ от нашия добронамерен автор инж. Филип Стоянов, от Бургас.

Дъщеря на всепризнатия строи-

Минчо МИНЧЕВ

До Минчо Минчев
Главен редактор
на вестник „Нова Зора“

Уважаеми господин Минчев,
С възлението прочетох статията за моя баща отпечатана в броя на „Нова Зора“ от 5 май. Благодаря на редакцията, че публикува очерка „Крило до крило, сърце до сърце“ от инж. Филип Стоянов за тежките времена след 9 септември 1944 г., когато са се създавали новите модерни и могъщи за нашите мащаби военновъздушни сили и за приноса на баща ми в тяхното изграждане.

Бих искала да допълня материала с някои факти, които той е написал в мемоарите си и ни ги е разказвал в семейството.

За получените даром 350 самолета от Съветския съюз, той ни е казал: „Първоначално писахме в заявката за купуване на 250 самолета, колкото ни трябваша, но след това решихме да „надуем“ бройката до 350 като мислихме, че ще ни я съкратят. И каква беше изненадата, когато съветското командване е одобрило не само цялата бройка, но и че ни подаряват самолетите. Мой приятел, командир, ми разказа за думите на Сталин: „Не могу брать деньги у Георгия Михайловича“ („Аз пари не мога да взимам от Георги Михайлович.“) (Димитров).

А във времето на „чистки“ и уволнения в България, баща ми е имал много конфликти с висши военни и партийни фактори, за да запази в авиацията „старите“ царски български бойни летци. Той е наложил именно те да обучават младото поколение наши летци, а не само руските инструктори.

Като млад летец в някогашния Съветски съюз той беше преживял наречените условно „години на култа на личността“ (1936-1937 г.), арестуван е от хората на Берия по фалши-

ви обвинения и се е спасил по чиста случайност в последния момент. Тези свои преживявания той е споделял с нас, в семейството, и с най-близките си приятели, но вероятно от любов към Русия е решил да ги „забрави“ в мемоарите си.

Всеизвестни са многобройните жертви сред българската емиграция по това време, но все още не е изяснена ролята на самата наша емиграция за тези жертви, значителна част от които, са резултат от взаимни доноси и предателства. Показателно е предупреждението, направено от Васил Коларов, водачът на българската политическа емиграция в Москва, при първата среща на баща ми с него - да няма никакви контакти с български политемигранти, защото те пишели доноси един срещу друг. Васил Коларов му казал как Берия му донесъл и предал една папка с думите: „Разберитесь! Сами друг на друга пишете!“ („Изяснете доносите! Вие сами пишете един срещу друг!“)

В своя живот на суров воин и български родолюбец (да припомним как всяка сутрин в 8 часа караше всички офицери и войници, а и нас - мен, сестра ми и мама, в двора на щаба на ВВС да играем български хора, които той винаги водеше!).

Баща ми е бил свидетел на няколко исторически събития.

В мемоарите си той разказва как са били прекратени англо-американските бомбардировки над София. Ето откъс от тях със съкращения: „Беше 31 март 1944 г. Сутринта посетих Васил Коларов в дома му в Москва. Това правех два пъти в годината, по

указание на самия него. Заварих го да се разхожда нервно като стискаше в ръката си съветския вестник „Известия“. Веднага ме запита: „Чете ли вестниците? Какво направиха нашите фашистки управници? Англо-американската авиация до основи ще разруши нашата красива столица София.“ Стоях като закован. Страх ме беше да не му стане лошо. След 5 минути той седна на бюрото си и взе слушалката на телефона. Набра един номер. „Георги, чете ли вестниците?“ Не чух какво отговори Георги Димитров. Васил Коларов продължи: „Моля те, говори със Сталин да направи необходимото англо-американската авиация да спре бомбардировките над София“. По лицето на Коларов разбрах, че Димитров се е съгласил да изпълни молбата му. След известно време узнах, че Сталин е разговарял за това с президента на САЩ Рузвелт. Американският президент се съгласил и бомбардировките над София са били прекратени. Така че най-голяма заслуга за спасяването на София от пълно разрушение имаха Васил Коларов, Георги Димитров и Сталин. Разбира се и президен-

тът Рузвелт, който беше дал съответното нареждане.“

И когато сред българските летци, сражавали се срещу англо-американските бомбардировки е имало страх да не бъдат уволнени и обявени за врагове, баща ми ги е защитавал. Ето един случай, описан в мемоарите му с авиационния ас майор Стоян Стоянов.

„Заминах за летище Карлово, разрушено от бомбардировките, за да преценя дали ще може да се възстанови. И най-малките нередности ме правеха строг и безпопощаден, защото могат да станат причина за произшествие и даже за гибел на летеца. ...След важен разговор с командира на полка за ремонта, който трябва да се направи, го попитах:

- Имам сведения, че сте се били срещу англо-американската авиация и имате най-много победи. Вярно ли е? С известно стеснение и уплаха майорът отговори:

- Вярно е, господин полковник, но по този въпрос всички мълчим. Участието ми в защитата на София се смята за фашистка дейност, а нас ни броят за фашисти.

- Участието ви в тази борба не може да се разглежда като фашистка проява. Необходимо е упорито да се разобличава истинския варварски характер на неоправданите с нищо от военна гледна точка бомбардировки на София. Да защитаваш столицата на своята родина и мирното ѝ население - това е висок патриотичен дълг и аз ви поздравявам, господин майор!

След тези думи стиснах десницата на майор Стоян Стоянов и си тръгнах.“

За баща ми нямаше малки и големи проблеми. Ето какво пише в мемоарите: „С болка на сърцето виждах, че се сервира слаба храна на летиците по калоричност, съвсем недостатъчна за възстановяване на изразходваните в летенето сили. Много пъти повдигах въпроса

тел на военната авиация в България - ген. Захари Захариев, проф. Жени Захариева в това свое писмо записа и името си като важен свидетел на историческата правда, която вихрушката на бескруполното време се опита да засипе и заличи, за идните поколения.

От името на редакционния съвет на в. „Нова Зора“ най-сърдечно благодаря на проф. Захариева за гражданската доблест и отговорност да сподели с читателите на вестника, в дните на 75-годишнината на победата над нацизма, непогръкващите свидетелства, съхранени в семейната памет за нейния баща ген.-полковник Захари Захариев и чрез него, и нея - истината и правдата за историята, която вече много години бездарно се опитват да пренапишат.

пред ген. Манчев, но ми се отговаряше, че страната ни е бедна и не можем да правим разлика между работниците на земята и на летиците.

- Позволете да възразя, господин генерал. На работещите на земята, ако им прилошее ще седнат, а на летиците - ще се забият в земята.“ Но началството упорито отказваше.

- Разчитаме само на вас - казваха ми летиците.

Реших да действам сам. С един съветски генерал споделих намерението си да сигнализирам тяхното Главно командване за лошото положение с храната на летиците. Той обеща да направи необходимото. След две седмици ми се обади, че въпросът е стигнал до Сталин. След два месеца, когато наша правителствена делегация водена от Председателя на Министерския съвет замина за Москва и е била приета от Сталин, в края на разговора, съвсем неочаквано, Сталин попитал водача на делегацията:

- Кажете ми сега как и по каква таблица вие храните вашите летици?

- Ние не правим разлика в храненето на летиците и работниците, другарю Сталин - отвърнал гордо ръководителят на делегацията.

- Напразно, напразно! Трябва да правите разлика - отвърнал Сталин и продължил: - Ние, в най-тежките години на войната, не посегнахме на храната на летиците. Сега ви даваме съвременни бойни самолети, на тях гладен летец не може да лети. Те трябва да се управляват от силни мъже!

Още с казането на летище Враждебна, министър-председателят заповядва да му докладвам нова дажба за храната на летиците. Бях готов. Напечатаните нови дажби бяха утвърдени за няколко дена.“

Проф. Жени Захариева,
дъщеря на
генерал Захари Захариев